

JEESUS JA LAKIMIES
MK 12:28-34
(19 HJS II vk)
Tampere
(15.10.2017)

Teksti:

28. Silloin tuli hänen luoksensa eräs kirjanoppinut, joka oli kuullut heidän keskustelunsa ja huomannut hänen hyvin vastanneen heille, ja kysyi häneltä: "Mikä on ensimmäinen kaikista käskyistä?" 29. Jeesus vastasi: "Ensimmäinen on tämä: 'Kuule, Israel: Herra, meidän Jumalamme, Herra on yksi ainoa; 30. ja rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta mielestäsi ja kaikesta voimastasi.' 31. Toinen on tämä: 'Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.' Ei ole mitään käskyä, suurempaa kuin nämä."

32. Niin kirjanoppinut sanoi hänelle: "Oikein sanoit, opettaja, totuuden mukaan, että yksi hän on, ja ettei ketään muuta ole, paitsi hän. 33. Ja rakastaa häntä kaikesta sydäimestään ja kaikesta ymmärryksestään ja kaikesta voimastaan, ja rakastaa lähimmäistään niin kuin itseänsä, se on enemmän kuin kaikki polttouhrit ja muut uhrit." 34. Kun Jeesus näki, että hän vastasi ymmärtäväisesti, sanoi hän hänelle: "Sinä et ole kaukana Jumalan valtakunnasta." Eikä kukaan enää rohjennut häneltä kysyä. (Mk 12:28–34.)

JOHDANTO

a. Tekstissämme Jeesus vastaa juutalaisen lainopettajan kysymykseen siitä, ”mikä käsky on ensimmäinen kaikista käskyistä” eli kaikkein tärkein. Rinnakkaiskohdassa Matteuksen evankeliumissa sanotaan, että lainopettaja teki tämän *kiusaten* Jeesusta.

b. Jeesuksen vastaus lainoppineelle koostuu kahdesta osasta:

- Vastauksen alkuosa sisältää juutalaisten oman uskontunnustuksen.
- Vastauksen toinen osa sisältää puolestaan niin sanotun rakkauden kaksoiskäskyn.

c. Seuraavassa yritän selittää, mitä nämä Jeesuksen vastauksen kaksi osaa pitävät sisällään ja mikä on niiden sanoma meille.

1. JEESUKEN VASTAUKSEN ENSIMMÄINEN OSA (Mk 12: 29)

Ensin tarkastelemme Jeesuksen vastauksen alkuosaa:

1.1. Tekstimme alkaa sanalla *silloin*, joka viittaa Jeesuksen juuri käymään keskusteluun ylönousemuksesta saddukeusten kanssa (12:18-27).

Saddukeukset olivat oman aikansa liberaaliteologeja. He eivät uskoneet esimerkiksi ylönousemukseen. Jeesus oli vastannut heidän kysymykseensä tavalla, joka teki saddukeukset sanattomiksi.

- 1.2. **Fariseukset** olivat kuulleet Jeesuksen ja saddukeusten välisestä keskustelusta ja siitä, kuinka se oli päättynyt.

Se oli heille mieleen, sillä fariseukset uskoivat, kuten Jeesuskin ylösnousemukseen. Fariseukset olivat saddukeusten tavoin Jeesuksen vastustajia, mutta eri syystä kuin saddukeukset.

Fariseukset olivat oman aikansa legalisteja, eivät saddukeusten tavoin liberaaliteologeja, vaan lain tien kulkijoita, jotka luulivat, että ihminen voi pelastaa itse itsensä täyttämällä Jumalan lain eli Jumalan tahdon. He kokoontuivat yhteen ja päättivät lähettää keskuudestaan yhden lainopettajan eli kirjanoppineen testaamaan Jeesuksen lain tuntemusta. Lain opettaja kysyi Jeesukselta, että mikä on Jumalan käskyistä tärkein.

Jeesus aloittaa vastauksensa lainaamalla VT:sta 5 Ms 6:4 jaetta, joka on samalla juutalaisten uskontunnustus samaan tapaan kuin meillä on apostolinen uskontunnustus. Hebreankielisenä se kuuluu näin: ”*Sema, Israel! Jahve, Elohenu, Jahve Ehad.* Vuoden 1933 kirkkoraamattumme kääntää sen: ”Kuule, Israel! Herra, meidän Jumalamme, Herra on yksi.”

Heprealaisen tekstin "*Elohenu*" (Jumalamme) on monikkomuoto. Kyseisessä kirkkoraamatussamme monikkomuoto ei tule selvästi näkyviin, koska suomen kielen monikon ensimmäisessä persoonassa yksikkö ja monikko ovat samanlaiset. ”Jumalamme” (*Elohenu*) voi siis tarkoittaa yhtä tai monta Jumalaa. Heprealaisen tekstin sisältö tulisi selvemmin ilmi, jos ilmaisimme sen hiukan virheellisellä suomen kielellä, näin: "Kuule, Israel! Herra, meidän J u m a l a t, Herra on yksi." Alkukielen mukaan Jumala on siis monta ja kuitenkin yksi. – Uusi kirkkoraamattumme (KR-92) kääntää kyseisen jakeen: "Kuule, Israel! Herra on meidän Jumalamme, Herra yksin", ja samalla se hukkaa koko jakeen ydinsanoman.

Juutalaiset olivat omaksuneet tämän VT:n jakeen uskontunnustukseksi jo ennen Jeesuksen syntymää. Vielä tänäkin päivänä tätä VT:n jaetta myydään turisteille pieneen metalliseen koteloon sijoitettuna, jollaisessa juutalaiset kodit sitä säilyttävät yhä oviensa pihtipielen kiinnitettynä.

- 1.3. Tämä juutalainen tapa pitää sisällään **kaksinkertaisen ihmeen: Ensimmäinen ihme** on Jumalan kolmiykeys eli se, että Jumala on sekä kolme että yksi samanaikaisesti: "Kuule, Israel! Herra, meidän Jumalamme (monikko), Herra on yksi" (5 Ms 6:4). **Toinen ihme** on se, etteivät juutalaiset vielä tänäkään päivänä – joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta – usko eivätkä hyväksy Jumalan kolmiykeyttä eivätkä Jeesuksen jumaluutta, vaikka se on kirjoitettu heidän kotiensa oven pihtipielen. Heidän silmillään on totisesti peite.

Tiivistelmä

Tiivistelmänä Jeesuksen vastauksen alkuosasta saamme: 1) Paljon on salaisuuksia, mysteereitä, mutta Jumalan kolmiykeys on niistä suurin. Ihmisjärki ei yrityksistään huolimatta voi ymmärtää eikä selittää sitä. Se on kuitenkin koko luomakunnan olemassaolon perustus ja ainoa kestävä selitys. Siksi Perkele vihaa sitä suunnattomasti.

2) Jos hylkäämme kolminaisuusopin, joko ajaudumme polyteismiin, eli meillä on

kolme Jumalaa (Isä ja Poika ja Pyhä Henki) tai kiellämme Kristuksen jumaluuden ja teemme Pyhästä Hengestä vain persoonattoman voiman, jolloin tunnustaisimme vain Isän jumaluuden. (Ilmaiseksi vihkonen: Jumala ja ihminen v. 1995)

3) Tällaisen käsityskykymme ylittävän suuren kaikkivaltiaan Jumalan eteen kaikkien ihmisten, sekä juutalaisten että ei-juutalaisten, myös sinun ja minun, on kerran ilmestyttävä, tahdomme me sitä tai emme.

2. JEEСУKSEN VASTAUKSEN TOINEN OSA (Mk 12:30-31)

- 2.1. Sitten tulemme Jeesuksen vastauksen toiseen osaan. Se sisältää *rakkauden kaksoiskäskyn*. Sen molemmat osat ovat VT:n suoraa lainausta: ”*Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydämeestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi ja koko voimallasi.*” (j.30; 5Ms 6:5) ja ”*rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi*” (Mk12:31; 3Ms 19:18). Yhdessä näitä kahta käskyä kutsutaan rakkauden kaksoiskäskyksi. Rakkauden kaksoiskäsky on Jumalan kymmenen käskyn tiivistelmä: Jumalan rakastaminen pitää sisällään käskyt 1–3 ja lähimmäisen rakastaminen käskyt 4–10.

Fariseukset olivat jakaneet VT:n lain (Tooran) 613 käskyyn, joista 248 oli muka positiivisia eli varsinaisia käskyjä ja 365 negatiivisia eli kieltoja. He selittivät, että kyseiset lukumäärät johtuvat siitä, että ihmisruumiissa on 248 osaa ja vuodessa 365 päivää. Nyt fariseukset halusivat kuulla, miten Jeesus suhtautui Jumalan lakiin, jota he pitivät pelastuksen tienä ja joka heidän mielestään oli oikea. – Ja Jeesus vastasi heille rakkauden kaksoiskäskyllä, kuten kuulumme.

- 2.2. Joskus rakkauden kaksoiskäskyä ajatellessamme saatamme erehtyä luulemaan, että sen täyttäminen olisi jotenkin helpompaa kuin kymmenen käskyn mukaan eläminen, vaikka näinhän ei ole, sillä nehan ovat sama asia. Kymmenessä käskyssä meillä on rakkauden kaksoiskäsky avattuna. Kymmenen käskyä ovat siis rakkauden kaksoiskäskyn selitys, kommentaari.

Alkutekstin *rakastaa*-verbi (*agapaoo*) ei tarkoita tykkäämistä tai ystävällistä käyttäytymistä, vaan jotakin, joka on paljon enemmän. Jumalaa tulee rakastaa silloinkin, kun hän on sallinut elämäämme sairautta, epäonnistumisia, vaikeita lähimmäisiä, katkeria kohtaloita tai läheisen kuoleman. Myös lähimmäistä tulee rakastaa siitä huolimatta, että lähimmäisessä ei näytä olevan mitään miellyttävää vaan pelkästään suvaitsemattomuutta, itsekkyyttä, väkivaltaa ja ehkä joku heistä kaiken lisäksi haisee pahalta.

Rakkauden kaksoiskäskyssä on kysymys täydellisestä rakkaudesta, jollaiseen pystyy vain Jumala. Se ei pyydä mitään itselleen vaan ainoastaan antaa ja jakaa hyvyttä ja välittämistä kohteelle kuin kohteelle. Sellaisella rakkaudella rakastaminen on mahdotonta ihmiselle. Siksi rakkauden kaksoiskäsky nujertaa ihmisen luulot omista mahdollisuuksista.

Luulenpa, että valtaosa niistä suomalaisista, jotka yleensä uskovat tuonpuoleiseen, ajattelee pelastuksesta Jeesuksen ajan fariseusten tapaan: Yritän elää ulkonaisesti moitteetonta elämää, ja Jumala hyväksyy minut sen perusteella. Mitään armoa, sovیتusta, anteeksiantamista, Vapahtajaa, en tarvitse.

- 2.3. Ihmettelemme uskonnollisten juutalaisten eli fariseusten sokeutta kolminaisuuskysymyksessä. Mutta vielä enemmän meidän tulisi ihmetellä oman kansamme sokeutta Jumalan lain äärellä.

Kymmenen käskyä ovat ainut Jumalan omalla sormellaan kahteen kivitaluun kirjoittama teksti israelilaisille ja heidän välityksellään koko ihmiskunnalle. Jumalan sormi ja kivitaulu ilmeisesti symbolisoivat sitä, että kymmenet käskyt on tarkoitettu olemaan voimassa ikuisesti. Luterilaisen kirkon teologit ovat selittäneet jo vuosikymmeniä, että Jumalan laki on aika-, paikka- ja kulttuurisidonnaista. Se, mikä satoi 2000 vuotta sitten israelilaisia tai 100 vuotta sitten suomalaisia, ei sido enää meitä. Jumalan laki on muuttuvaa. Heidän mielestään muuttumatonta ja meitä koskevaa Raamatussa on vain Kristuksen evankeliumi.

Teologioiden opetus on tuottanut tulosta. Eduskunnan hyväksymä uusi sukupuolineutraali avioliittolaki merkitsi Suomen kansan astumista virallisesti takaisin pakanuuteen. Suomen ev.lut. kirkko, joka on käytännössä luopunut jo ajat sitten omasta perustuslaistaan, Raamatusta, on vähitellen muuttunut eduskunnan päätöksiä toimeenpanevaksi uskonto- ja kulttuurilaitokseksi. Kirkolliskokouksen päätöksellä kirkko tulee lähiaikoina – ehkä asteittain – toteuttamaan eduskunnan kyseisen päätöksen myös kirkossa. Sehän on jo hyväksynyt kirkollisten toimitusten käsikirjaan siunaavat esirukoukset samaa sukupuolta olevien liittojen puolesta.

Tiivistelmä: Jeesuksen vastauksen jälkimmäisessä osassa korostuvat seuraavat kolme asiaa:

Ensiksi, *Jumalan lain ydin on rakkaus*. Rakkaudessa on kysymys kokonaisvaltaisesta asiasta. Se vaatii koko ihmisen: hänen sydämensä, sielunsa ja mielensä. Se vaatii hänen ajatuksensa, sanansa ja tekonsa. Se vaatii myös hänen tunteensa ja järkensä.

Jumalan laki vaatii sen täyttämistä kokonaan. Jeesuksen vastauksessa toistuu sana "koko" kolme kertaa: koko sydäimestäsi, koko sielustasi, koko mielestäsi. Toisin sanoen Jeesus halusi sanoa lainoppineelle ja fariseuksille: Kyllä Jumalan laki lupaa pelastuksen niille, jotka täyttävät lain, mutta se on täytettävä kokonaan eikä vain ulkonaisesti, kuten fariseukset kuvittelivat ja opettivat.

Keskellä Atlanttia haaksirikkoutunut voi pelastaa itse itsensä uimalla rantaan, mutta hänen on uitava koko matka, todella rantaan saakka. Jos rantaan on 1000 km matkaa, mutta voimat loppuvat 999 km:n kohdalla, itsensä pelastaminen epäonnistuu.

Toiseksi, *fariseukset eivät ymmärtäneet Jumalan lain tarkoitusta oikein*. He luulivat, että se on annettu pelastuksen tieksi, vaikka se on pelastusta ajatellen annettu siksi, että jokainen suu tukittaisiin ja ihminen tulisi näkemään syyllisyytensä Jumalan edessä. Se on annettu sitä varten, että me ymmärtäisimme, että me emme jaksa uida rantaan. Me emme pysty itse pelastamaan itseämme.

Siksi Jeesus halusi siirtää oman aikansa fariseukset samoin kuin tämänkin päivän fariseukset lain tieltä armon tielle, omiin voimiin turvaamisesta Kristukseen turvaamiseen.

Kolmanneksi, Jumalan kymmenen käskyn laki on voimassa kaikkina aikoina ja kaikkialla. Jumalan lailla on kolme tehtävää eli käyttöä: Lain yhteiskunnallinen käyttö

merkitsee, sitä että laki pitää yllä järjestystä. Lain toinen käyttö merkitsee synnintunnon herättämistä, jotta evankeliumi saisi pelastaa. Lain kolmas käyttö merkitsee lain ohjeellisuutta uskovon vaellukselle. Toisessa käytössä lain tehtävä on siis hukuttaa, jotta Kristuksen evankeliumi saisi pelastaa. Meidän syntisyytemme tähden Kristus on ainut mahdollinen tie pelastukseen.

Lain hylkääminen johtaa sekä yksilön että yhteiskunnan Jumalan tuomion alle ja tuhoon. Näyttää siltä, että Jumala toteuttaa osan tuomiostaan jo tässä ajassa. Hän tekee sen hylkäämällä Jumalan lain hylkääjät toteuttamaan itse oman tuomionsa.

LOPUKSI

Ystävät hyvät, tämän päivän tekstin sanoma kokonaisuudessaan on meille seuraava:

1. Ensiksi, Kolmiyhteisen Jumalan pyhyys ja kirkkaus on jotakin, josta meillä maan matosilla ei ole täällä ajassa täyttä käsitystä. Aavistuksen siitä saamme Jumalan vastauksesta Moosekselle, joka pyysi saada nähdä Jumalan. Jumala sanoi hänelle: "Sinä et voi nähdä minun kasvojani; sillä ei kukaan, joka näkee minut, jää eloon" (3 Ms 33:20). Hänen eteensä meidän kaikkien on kerran ilmestyttävä tekemään tili elämästämme.
2. Toiseksi, Jumalan pyhä tahto, Jumalan laki, vaatii täydellisyyttä, johon pystyy vain Jumala. Se on hyödyllinen opastaja suhteessamme sekä Jumalaan että lähimmäiseen, mutta täydellisyydessään se on niin vaativa, ettei yksikään ihminen voi sitä kokonaan täyttää eikä sitä kautta tulla Jumalan hyväksymäksi eli pelastetuksi.

Jumala-suhdettamme ajatellen Jumalan laki onkin annettu sitä varten, että me näkisimme syntisyytemme, ja sen näkeminen tukkisi meidän suomme, niin kuin se kerran tukki sekä saddukeusten että fariseusten suut.

3. Jeesus on Jumalan lupaama Messias, Ihmisen Poika ja Jumalan Poika, joka on sovittanut meidän syntimme. Hän on täyttänyt Jumalan lain meidän puolestamme ja kärsinyt Golgatalla kuoleman meidän syntiemme rangaistuksena.

Jeesuksen elämän kautta on Jumalan lain kaikki vaatimukset täytetty ja Jeesuksen kuolemassa on kaikki synty rangaistu. Ja kaikki, mitä Jeesus elämänsä aikana teki ja mitä hänelle tehtiin, on uskon kautta meidän. Me pelastumme yksin Jumalan armosta, yksin Kristuksen tähden, yksin uskon kautta eli turvaamalla Jeesukseen. Kristillisessä kasteessa meidät on puettu Kristuksen täydelliseen pyhyyteen. Siihen puettuina me voimme tuhoutumatta kohdata viimeisellä tuomiolla Pyhän Kaikkivaltiaan Jumalan.

Ystävä hyvä, pelastuaksesi sinun ei tarvitse uida rantaan, vaan Jeesus tulee ulapalle luoksesi ja pelastaa sinut. Pelastuksen asiassa Jumala ei pane höyhentäkään sinun kannettavaksesi. Jotta voisit olla tästä varma, tule Herran pöytäan omistamaan Kristuksen Golgatan työssä syntien anteeksiantamus ja Pyhän Hengen ja uskon lahja, jotka jo kasteessa sait, mutta jotka olet ehkä matkalla hukannut tai olet epävarma siitä, kuuluuko armo sinulle.

Aamen.